

DECIZIE

29 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii Ala Cobăneanu, Iuliana Oprea, Oleg Sternioală, Galina Stratulat

examinînd recursul declarat de către avocatul Onofrei Diana, în interesele Societății cu răspundere limitată „Provitus Grup”, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu răspundere limitată „Provitus Grup” împotriva Societății cu răspundere limitată „Fortus” cu privire la încasarea penalității contractuale și încasarea diferenței de valoare a bunurilor transmise în folosință gratuită, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015, prin care a fost respins apelul declarat de către Societatea cu răspundere limitată „Provitus Grup” și menținută hotărîrea Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 23 martie 2015

c o n s t a t ă

La 27 decembrie 2013 SRL „Provitus Grup” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Fortus” cu privire la încasarea penalității contractuale și încasarea diferenței de valoare a bunurilor transmise în folosință gratuită.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la 10 noiembrie 2010 între SRL „Provitus Grup” și SRL „Fortus” a fost încheiat contractul de colaborare economică nr.9, însoțit și de Anexa nr.1, care constituie parte integrantă a acestuia.

În temeiul contractului dat, părțile au convenit la colaborarea economico-comercială, care consta în promovarea și realizarea produselor de marca comercială JULIUS MEINL în condițiile specificate în contract și în anexele acestuia. Contractul a fost încheiat cu scopul de a obține beneficii reciproc avantajoase în urma colaborării economice a părților contractante.

Conform pct.3.2 al contractului, cantitatea minimă de cafea JULIUS MEINL, sortimentul Crema Espresso Italia, achiziționată lunar de către client, a fost stabilită în mărime de 3 kg, pe parcursul a 36 de luni, începînd cu luna noiembrie.

Conform pct.3.3 al contractului, clientul s-a obligat să realizeze produsele JULIUS MEINL (cafea, ceai, ciocolată fierbinte, produse complimentare și alte produse specificate în oferta comercială a acestuia) și să folosească bunurile achiziționate de la distribuitor doar în localul convenit.

Conform punctului 1 și 2 a anexei nr.1, distribuitorul s-a obligat să vîndă clientului cafea, ceai sau alte produse de marca JULIUS MEINL în sortimentul și la

prețurile indicate în oferta distribuitorului sau în facturile fiscale semnate de către ambele părți, iar clientul s-a obligat să achite prețul stabilit pentru marfa livrată în termen de 7 zile de la primirea acesteia în baza facturii fiscale.

Reclamantul susține că pîrîtul după o perioadă de realizare a contractului nu a achitat prețul pentru mărfurile livrate în termenul prevăzut de contract, astfel acesta acumulînd o datorie în sumă de 7154,00 lei și anume:

- conform facturii fiscale nr.FU2953136 din 13.11.2012 - 380,00 lei;
- conform facturii fiscale nr.FU2953260 din 27.11.2012 - 4888,00 lei;
- conform facturii fiscale nr.FU2953531 din 27.12.2012 - 1271,00 lei;
- conform facturii fiscale nr.FU2953597 din 09.01.2013 - 2384,00 lei;
- conform facturii fiscale nr.FU2953751 din 24.01.2013 - 2912,00 lei;
- conform facturii fiscale nr.FU2953838 din 05.02.2013 - 972,00 lei;
- conform facturii fiscale nr.FU2953914 din 12.02.2013 - 116,00 lei;
- conform facturii fiscale nr.FU2953973 din 19.02.2013 - 96,00 lei,
- conform facturii fiscale nr.FU2953961 din 19.02.2013 - 58,00 lei;
- conform facturii fiscale nr.FU2954230 din 26.02.2013 - 1234,00 lei;
- conform facturii fiscale nr.FU2954334 din 12.03.2013 - 652,00 lei;
- conform facturii fiscale nr.FU2954002 din 19.03.2013 - 631,00 lei;
- conform facturii fiscale nr.FU2954115 din 02.04.2013 – 1392,00 lei.

Potrivit pct.9 al Anexei nr.1 a contractului de colaborare economică, părțile au convenit că în cazul în care clientul nu își onorează obligațiunile de plată a mărfii recepționate, acesta va achita o penalitate în mărime de 2 % pentru fiecare zi de întârziere. Or, prin prisma prevederilor contractuale și art.624 Cod civil, pîrîtului i se incubă achitarea penalităților pentru neexecutarea obligațiilor de plată, care la data de 11 iulie 2013 constituie 45109,46 lei.

Conform pct.10 al Anexei nr. 1 a contractului, distribuitorul poate rezilia anticipat contractul de colaborare economică și să pretindă la achitarea despăgubirilor și a venitului ratat, în cazul în care clientul nu își onorează în termen obligațiunile de plată.

SRL „Fortus” a fost informată prin notificarea nr.082 din 11 iulie 2013 asupra nerespectării obligațiunilor contractuale, precum și asupra rezilierii contractului de colaborare din 10 noiembrie 2010 pentru neonorarea obligațiunilor de plată pentru mărfurile livrate în termenul stabilit. Respectiv, reclamantul a respectat procedura extrajudiciară de soluționare a litigiului și în temeiul art.709 al.(1) Cod civil, precum și a pct.10 al Anexei nr.1, consideră societatea ca fiind reziliat contractul de colaborare economică din momentul parvenirii în adresa pîrîtului a declarației scrise, fără a înainta careva obiecții, pîrîtul fiind pus deci în întârziere în condițiile stabilite de lege.

Susține că ulterior pîrîtul a achitat datoria în sumă de 7154,00 lei, fapt confirmat prin ordinele de plată din 02 iulie 2013 și 12 iulie 2013, însă SRL „Fortus” nu și-a onorat obligația de plată a penalității contractuale în mărime de 46282,70 lei.

În temeiul pct.3.1 al contractului de colaborare, distribuitorul i-a acordat clientului în folosință temporară gratuită următoarele bunuri: espresso cană cu farfurie 6 buc., medium cană cu farfurie 6 buc., cappucino cană cu farfurie 6 buc., pahar pentru apă 10 buc., pahar cu farfurie pentru latte 4 buc., tavă de inox 10 buc., latieră 6 buc., fapt confirmat prin actul de predare - primire din 10 noiembrie 2010 și factura de expediție seria XA nr.0821887 din 10 noiembrie 2010.

Ulterior, la solicitarea SRL „Fortus” reclamantul i-a acordat suplimentar bunuri necesare pentru prepararea produselor JULIUS MEINL după cum urmează:

- conform actelor de predare-primire din 27.12.2010 - ceainic 4 buc., cană pentru ceai cu farfurie 4 buc., farfurie pentru filtru ceai 4 buc., suport pentru filtru de hârtie 4 buc., ceainic 6 buc., cană pentru ceai cu farfurie 8 buc., farfurie pentru filtru ceai 6 buc., suport pentru filtru de hârtie 6 buc., lingură pentru ceai 1 buc., cutie pentru ceai infuzie 7 buc., confirmat prin factura de expediție seria XA nr.0821913 din 27.12.2013,
- conform actului de predare-primire și facturii de expediție seria XA nr.0821909 din 17.01.2011 cutie pentru ceai infuzie 3 buc.,
- conform actului de predare-primire din 10.05.2011 espresso cană cu farfurie 18 buc., medium cană cu farfurie 24 buc., cappuccino cană cu farfurie 12 buc., latieră 18 buc., pahar pentru apă 35 buc., pahar cu farfurie pentru latte 12 buc., tavă de inox 35 buc., ceainic 20 buc., cană pentru ceai cu farfurie 30 buc., farfurie pentru filtru ceai 20 buc., suport pentru filtru de hârtie 20 buc., lingură pentru ceai 1 buc., cutie pentru ceai 10 buc.,
- conform facturii de expediție seria XA nr.1721834 din 29.04.2011 espresso cană cu farfurie 18 buc., medium cană cu farfurie 24 buc., cappuccino cană cu farfurie 12 buc., pahare pentru apă 18 buc., pahar cu farfurie pentru latte 12 buc., tavă de inox 18 buc., latieră 18 buc.,
- conform facturii de expediție seria XA nr.1721842 din 10.05.2011 pahar pentru apă 17 buc., tavă de inox 17 buc., ceainic 20 buc., cană pentru ceai cu farfurie 30 buc., suport pentru filtru de hârtie 20 buc., farfurie pentru filtru ceai 20 buc., lingură pentru ceai 1 buc.,
- conform actului de predare-primire și facturii de expediție seria XA nr.1721876 din 23.06.2011 rîșniță 1 buc., filtru dedurizator 1 buc.,
- conform facturii de expediție seria XA nr.1721894 din 26.07.2011 latieră 6 buc., pahar pentru apă 12 buc.,
- conform facturii de expediție seria XA nr.1721925 din 09.09.2011 medium cană cu farfurie 12 buc.,
- conform actului de predare-primire și facturii de expediție seria XA nr.3654168 din 02.05.2012 espresso cană cu farfurie 6 buc., cappuccino cană cu farfurie 6 buc.,
- conform facturii de expediție seria XA nr.3654175 din 10.05.2012 pahar pentru apă 6 buc.,
- conform facturii de expediție seria MA nr.1838775 din 19.06.2012 pahar pentru apă 24 buc.,
- conform actului de predare-primire și facturii de expediție seria MA nr.1838795 din 04.07.2012 ulcior 15 buc., suport meniu 20 buc., meniu băuturi reci 20 buc.,
- conform facturii de expediție seria MA nr.1838794 din 04.07.2012 pahar cu farfurie pentru latte 4 buc.,
- conform actului de predare-primire din 06.07.2012 ceainic 6 buc.,
- conform facturii de expediție seria MA nr.1838817 din 20.07.2012 ceainic 4 buc.,

- conform actului de predare-primire și facturii de expediție seria MA nr.1838881 din 18.09.2012 cutie pentru ceai infuzie 1 buc.,
- conform facturii de expediție seria XA nr.1721894 din 26.07.2011 latieră 6 buc., pahare pentru apă 12 buc.,
- conform facturii de expediție seria XA nr.1721925 din 09.09.2011 medium cană cu farfurie 12 buc.,
- conform facturii de expediție seria MA nr.1838794 din 04.07.2012 pahar cu farfurie pentru latte 4 buc.,
- conform facturii de expediție seria MA nr.1838775 din 19.06.2012 pahar pentru apă 24 buc.,
- conform facturii de expediție seria MA nr.1838817 din 20.07.2012 ceainic 4 buc.,
- conform facturii de expediție seria MA nr.1839016 din 28.02.2013 medium cană cu farfurie 8 buc., espresso cană cu farfurie 2 buc., cappuccino cană cu farfurie 1 buc., pahar pentru apă 12 buc., latieră 8 buc., pahar cu farfurie pentru latte 3 buc., ceainic 3 buc., farfurie pentru filtru ceai 3 buc., cană cu farfurie ceai 10 buc.

Din cauza încetării colaborării economice, pîrîtul a restituit reclamantului o parte din bunuri, fapt confirmat prin actul de predare-primire din 17 mai 2013, însă nu în volum deplin.

Astfel, SRL „Fortus” a predat, iar SRL „Provitus Grup” a primit următoarele bunuri: espresso cană cu farfurie 10 buc., medium cană cu farfurie 14 buc., cappuccino cană cu farfurie 14 buc., pahar pentru apă 7 buc., pahar cu farfurie pentru latte 10 buc., tavă de inox 39 buc., latieră 20 buc., ceainic 16 buc., cană pentru ceai cu farfurie 32 buc., farfurie pentru filtru ceai 9 buc., suport pentru filtru de hîrtie 16 buc., lingură pentru ceai 1 buc., cutie pentru ceai 19 buc., espresso cană cu farfurie 1 buc., cappuccino cană cu farfurie 2 buc., ulcior pentru ceai rece 12 buc., suport meniu 17 buc., rîșniță 1 buc., filtru dedurizator 1 buc.

Cu titlu de consecință, pîrîtul nu a restituit: espresso cană cu farfurie 16 buc., medium cană cu farfurie 36 buc., cappuccino cană cu farfurie 5 buc., pahar pentru apă 92 buc., pahar cu farfurie pentru latte 13 buc., tavă de inox 6 buc., latieră 18 buc., ceainic 27 buc., cană pentru ceai cu farfurie 20 buc., farfurie pentru filtru ceai 24 buc., suport pentru filtru de hîrtie 13 buc., lingură pentru ceai 0 buc., espresso cană cu farfurie 5 buc., cappuccino cană cu farfurie 4 buc., ulcior pentru ceai rece 3 buc., suport meniu 3 buc., cutie pentru ceai 2 buc. Or, cantitatea lipsă de bunuri este estimată, conform prețului veselei stabilit în pct.3.1. al contractului, la 21134 lei.

Conform pct.5.5 al contractului de colaborare, în cazul în care clientul a reziliat unilateral contractul sau din vina sa s-a produs rezilierea, acesta se obligă să restituie toate bunurile primite de la distribuitor, cît și să achite despăgubirile corespunzătoare și venitul ratat pe întreaga perioadă a contractului.

Prin notificarea din 11 iulie 2013, în temeiul pct.5.5 al contractului, pîrîtul a fost informat cu privire la obligația de a achita diferența de valoare pentru bunurile nerestituite conform actului de predare-primire din 17 mai 2013, care constituie suma de 21134,00 lei, fiindu-i acordat în acest sens un termen de 7 zile din momentul recepționării notificării. Notificarea în cauză însă a rămas fără soluționare.

În urma celor enunțate, cere SRL „Provitus Grup” încasarea de la SRL „Fortus” a penalității contractuale de 46282,70 lei, încasarea diferenței de valoare pentru bunurile transmise în folosință gratuită în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 12 din 23 decembrie 2010 în mărime de 21134 lei, precum și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată, dintre care 2011,50 lei pentru taxa de stat achitată și 4000 lei cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 23 martie 2015, a fost admisă parțial acțiunea și a fost dispusă încasarea de la SRL „Fortus” în beneficiul SRL „Provitus Grup” a penalității de 1745,30 lei, cheltuielile de asistență juridică – 1000 lei, 270 lei pentru taxa de stat achitată, iar în total suma de 3015,30 lei. În rest, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015, a fost respins apelul declarat de către SRL „Provitus Grup” și menținută hotărîrea Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 23 martie 2015.

La 08 aprilie 2016 avocatul Onofrei Diana, în interesele SRL „Provitus Grup”, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a cerut admiterea recursului, casarea hotărîrilor judecătorești și emiterea unei noi hotărîri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, instanțele eronat au aplicat normele de drept material în partea ce ține de modalitatea de calcul a penalității contractuale și a obligației intimatului de restituire a bunurilor primite în folosință temporară gratuită. Astfel, instanțele și-au motivat soluția pe faptul că penalitatea ar trebui calculată din data de 27 iunie 2013, în cazul în care acțiunea a fost depusă în instanță la 27 decembrie 2013. Or, soluția dată este greșită, deoarece conform art.271 al.(1,9) Cod civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. Cînd este vorba de prestații succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care fiecare prestație devine exigibilă, iar dacă prestațiile alcătuiesc un tot unitar, de la data ultimei prestații neexecutate.

Din condițiile contractului rezultă că clientul este obligat de a achita prețul stabilit pentru marfa livrată în termen de 7 zile de la primirea acesteia în baza facturii fiscale, iar în caz de neonorare a obligației de plată a mărfii recepționate, acesta urmează să achite o penalitate de 2% pentru fiecare zi de întîrziere.

Deoarece la caz se atestă prestații succesive, rezultă că obligația de plată a prețului devine exigibilă la expirarea termenului de 7 zile din data primirii mărfii, respectiv și penalitatea contractuală urmează a fi calculată pentru fiecare factură în parte, ținînd cont de scadența fiecăreia. Prin urmare, pentru factura fiscală din 13 noiembrie 2012 termenul începe a curge din 20 noiembrie 2012, iar pentru facturile fiscale din 27 noiembrie 2012, termenul se calculează din 04 decembrie 2012.

Deci, în cazul în care intimatul urma să-și onoreze obligațiile de achitare a penalității contractuale pentru marfa livrată în diferite zile, instanța de apel eronat a considerat corectă începerea calculării penalității pentru toate facturile începînd cu 27 iunie 2013.

Vis-a-vis de capătul de cerere privind restituirea diferenței de valoare pentru bunurile transmise în folosință gratuită, instanțele la fel eronat au respins această pretenție.

Or, în motivarea soluției sale instanța a indicat că bunurile date sunt obiecte de valoare mică și scurtă durată, iar valoarea unitară a lor este mai mică de 3000 lei.

Respectiv din moment ce au fost livrate, acestea au fost casate, fără însă a face trimitere la vreo normă legală.

Conform pct. 5.5 al contractului de colaborare economică, în caz de reziliere a contractului, clientul este obligat de a restitui toate bunurile primite de la distribuitor, cât și să achite despăgubirile corespunzătoare și venitul ratat pe întreaga perioadă a contractului.

Concluziile instanței de apel, în cazul dat, au fost copiate literal din alegerile primei instanțe, iar aceasta din urmă a făcut trimitere la Standardul național de contabilitate nr. 2 aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 174 din 25 decembrie 1997, care de fapt a fost abrogat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 119 din 06 august 2013 și a indicat că bunurile transmise în folosință gratuită se casează de la cheltuieli ca fiind bunuri de mică valoare.

Sunt eronate motivele date, deoarece tavele din inox, ceainicurile, cănile, lingurele, paharele, filtrele sunt neconsumabile, respectiv, și cu referire la prevederile art. 859, 864 Cod civil, urmează a fi restituite la expirarea termenului contractului, iar în caz de lipsă a lor - să fie restituită valoarea acestora.

Mai mult ca atât, nemijlocit intimatul a recunoscut obligația de restituire a bunurilor date, respectiv prin actul de predare-primire din 17 mai 2013 a restituit o parte din acestea.

Chiar dacă s-ar admite referirea la Standardele naționale de contabilitate nr. 2, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 119 din 06 august 2013, reieșind din conținutul acestuia rezultă că acordarea bunurilor cu titlu de folosință temporară gratuită, din punct de vedere contabil, presupune trecerea bunurilor date din categoria „marfă” din depozitul distribuitorului pe depozitul virtual al clientului, iar valoarea acestor bunuri se trece la cheltuieli, pe când cantitatea lor se ține în continuare în evidența contabilă; cantitate care la rezilierea contractului și restituirea de bunuri apare ca deficit în evidența contabilă a distribuitorului și urmează a fi suplinită cu contravaloarea bănească a bunurilor lipsă.

Referitor la pretenția de compensare a cheltuielilor de asistență juridică, consideră ilegală și neîntemeiată soluția instanțelor de încasare a doar 1000 lei, în cazul în care toate cheltuielile de asistență juridică sunt reale, necesare și rezonabile (raportate la complexitatea cauzei, numărul de ședințe de judecată, a acțiunilor întreprinse de către avocat).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că recurentul SRL „Provitus Grup” a declarat la 08 aprilie 2016 recurs împotriva deciziei instanței de apel din 10 decembrie 2015 în termen, în situația în care copia deciziei motivate a fost expediată părților abia la 10 februarie 2016 (f.d. 139).

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră

necesar de a respinge recursul și a menține hotărârile judecătorești din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din materialele dosarului s-a stabilit că, la 10 noiembrie 2010 SRL „Provitus Grup” și SRL „Fortus” au încheiat contractul de colaborare economică nr.9, precum și Anexa nr.1 la acesta, în temeiul căruia părțile au convenit la colaborarea economico-comercială, care consta în promovarea și realizarea produselor de marca comercială JULIUS MEINL în condițiile specificate în contract.

Conform pct.3.2 al contractului, cantitatea minimă de cafea JULIUS MEINL, sortimentul Crema Espresso Italia, urma a fi achiziționată lunar de către client în mărime de 3 kg pe parcursul a 36 de luni, începând cu luna noiembrie.

Conform punctului 1 și 2 din Anexa nr.1 la contract (condițiile de achiziționare a mărfii), distribuitorul s-a obligat să vândă clientului cafea, ceai sau alte produse de marca JULIUS MEINL în sortimentul și la prețurile indicate în oferta distribuitorului sau în facturile fiscale semnate de către ambele părți, iar clientul s-a obligat să achite prețul stabilit pentru marfa livrată în termen de 7 zile de la primirea acesteia în baza facturii fiscale.

Totodată, conform pct.9 și 10 al Anexei nr.1 la contract, părțile au convenit că în cazul în care clientul nu își onorează obligațiunile de plată a mărfii recepționate, acesta va achita o penalitate în mărime de 2 % pentru fiecare zi de întârziere, iar distribuitorul, la rîndul său, poate rezilia anticipat contractul și de a pretinde achitarea despăgubirilor și venitul ratat în cazul în care clientul nu-și onorează în termen obligația de plată.

Prin acțiunea înaintată, SRL „Provitus Grup” pretinde că SRL „Fortus” a acumulat o datorie în sumă totală de 7154,00 lei conform: 1) facturii fiscale nr.FU2953136 din 13.11.2012 - 380,00 lei; 2) facturii fiscale nr.FU2953260 din 27.11.2012 - 4888,00 lei; 3) facturii fiscale nr.FU2953531 din 27.12.2012 - 1271,00 lei; 4) facturii fiscale nr.FU2953597 din 09.01.2013 - 2384,00 lei; 5) facturii fiscale nr.FU2953751 din 24.01.2013 - 2912,00 lei; 6) facturii fiscale nr.FU2953838 din 05.02.2013 - 972,00 lei; 7) facturii fiscale nr.FU2953914 din 12.02.2013 - 116,00 lei; 8) facturii fiscale nr.FU2953973 din 19.02.2013 - 96,00 lei, 9) facturii fiscale nr.FU2953961 din 19.02.2013 - 58,00 lei; 10) facturii fiscale nr.FU2954230 din 26.02.2013 - 1234,00 lei; 11) facturii fiscale nr.FU2954334 din 12.03.2013 - 652,00 lei; 12) facturii fiscale nr.FU2954002 din 19.03.2013 - 631,00 lei și 13) facturii fiscale nr.FU2954115 din 02.04.2013 - 1392,00 lei.

Deși la data de 02 iulie 2013 și 12 iulie 2013 intimatul a achitat datoria totală de 7154,00 lei, după cum susține recurentul, SRL „Fortus” nu a achitat și penalitatea contractuală de 2% pentru fiecare zi de întârziere care, pentru fiecare factură în parte, constituie în total 46282,70 lei.

Or, prin acțiunea înaintată SRL „Provitus Grup” solicită încasarea de la SRL „Fortus” a sumei date cu titlu de clauză penală.

Prima instanță la adoptarea soluției din 23 martie 2015 a indicat că SRL „Fortus” la momentul depunerii acțiunii din 27 decembrie 2013 nu avea datorii față de SRL „Provitus Grup” în ceea ce vizează contravaloarea mărfii recepționate. Însă, avînd

în vedere că reclamantul pretinde la încasarea penalității contractuale, instanța a menționat că acțiunile privind încasarea penalității, se prescriu în termen de 6 luni.

Deoarece acțiunea reclamantului a fost depusă la 27 decembrie 2013, termenul de 6 luni pentru încasarea penalităților a început să curgă, în opinia acesteia, la data de 27 iunie 2013. În final, instanța a decis încasarea de la pîrît doar a penalității de 1745,30 lei, calculînd-o în dependență de data livrării, suma datoriei, data achitării, numărul zilelor de întîrziere pe fiecare factură în parte.

Instanța de apel, la rîndul său, a menținut concluziile primei instanțe.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră legale și întemeiate concluziile date reieșind din următoarele.

Clauza penală constituie o convenție accesorie, care își grevează existența pe convenția principală. Or, soarta ei, ca atare, depinde de soarta convenției principale. Respectiv, din acest punct de vedere este important ca obligația garantată prin clauză penală să fie valabilă, căci dacă obligația principală este nulă ori se stinge, atunci și clauza penală va fi nulă ori se va stinge.

La fel, cadrul legal prevede că clauza penală poate fi prevăzută atît pentru neexecutarea totală sau parțială a obligației, cît și pentru orice altă încălcare a obligațiilor, inclusiv pentru executarea necorespunzătoare sau tardivă (art. 624 Cod civil).

Art. 626 Cod civil prevede dreptul creditorului de a pretinde și la alte despăgubiri în caz de neexecutare a obligației sau de executare tardivă, iar al. (2) al articolului dat face distincție dintre noțiunea de „clauza penală” și „despăgubirea în acoperirea pagubei pricinuite prin neexecutarea sau executarea tardivă”. Astfel, conform normei enunțate, creditorul are dreptul să pretindă la repararea prejudiciului în partea neacoperită prin clauza penală (clauza penală inclusivă); în cazurile prevăzute de lege sau contract, creditorul poate cere sau despăgubiri, sau penalitate (clauza penală alternativă); poate cere repararea prejudiciului peste penalitate (clauza penală punitivă) sau poate cere doar penalitate (clauza penală exclusivă).

La caz însă legiuitorul a instituit că, în cazul în care creditorul va cere plata despăgubirilor, el va fi ținut să probeze, după regula generală, existența și întinderea prejudiciului, iar în cazul în care va cere plata clauzei penale, acesta va fi ținut să dovedească numai existența obligației contractuale și faptul că aceasta nu a fost executată.

Totodată, din comentariile de rigoare la norma dată rezultă că, penalitățile se prescriu în termen de 6 luni (art.268 lit. a) Cod civil), iar despăgubirile, potrivit dreptului comun, în termen de 3 ani (art.267 al.1 Cod civil). Astfel, dacă o parte pretinde și la penalități și la despăgubiri în completare, dar a lăsat să treacă termenul de prescripție în privința penalităților, atunci ea nu mai poate cere penalități, dar prin aceasta nu pierde dreptul de a cere despăgubiri, dacă în privința acestora din urmă nu a intervenit prescripția. Or, fiecare din aceste sancțiuni are o viață independentă și în orice caz nu s-ar putea ca soarta despăgubirilor să depindă de cea a penalităților, ca și cum ar fi un accesoriu al acestora, și nici invers, să se permită reclamarea penalităților dacă, în privința lor, a operat prescripția.

Al. (3) art. 626 Cod civil instituie că, în cazul în care a primit executarea, creditorul poate cere plata penalității numai dacă și-a rezervat expres acest drept la primirea executării. Astfel, potrivit normei date, creditorul care a primit executarea

obligației nu mai poate cere plata penalităților stabilite pentru cazurile de neexecutare *stricto sensu* a obligației, deoarece acestea întemeindu-se pe una și aceeași cauză, reprezintă de fapt echivalentul executării reale a contractului. Ca excepție, prevederile al.3 ale acestui articol, acordă creditorului, care a primit executarea obligației, dreptul de a pretinde plata penalităților doar dacă și-a rezervat acest drept la primirea executării. În asemenea caz, clauza penală poartă un caracter sancționator și nu unul compensatoriu. De asemenea, creditorul va putea cere pe lângă executarea obligației și plata penalităților, în cazul în care clauza penală a fost stipulată pentru situațiile de executare necorespunzătoare sau cu întârziere a obligației.

Materialele cauzei, în coraport cu normele indicate mai sus, atestă faptul că SRL „Fortus” la data de 02 iulie 2013 și 12 iulie 2013 a achitat datoria totală de 7154,00 lei față de SRL „Provitus Grup”, după cum a menționat acesta din urmă nemijlocit prin cererea de chemare în judecată. Respectiv, la momentul depunerii acțiunii din 27 decembrie 2013 în instanța de judecată, intimatul nu avea datorii față de SRL „Provitus Grup” în ceea ce vizează contravaloarea mărfii recepționate. Cu toate acestea, recurentul prin prezentul litigiu pretinde la încasarea clauzei penale ca rezultat al executării tardive a obligației contractuale, prezentând un calcul pe fiecare factură în parte, dar nu pretinde și la încasarea despăgubirii în acoperirea pagubei pricinuite prin executarea tardivă.

SRL „Fortus”, la rîndul său, a invocat aplicarea prescripției extinctive, în temeiul expirării termenului de 6 luni, prin prisma art. 271 Cod civil.

Conform art. 268 lit. a) Cod civil, se prescriu în termen de 6 luni acțiunile privind încasarea penalității.

Avînd în vedere circumstanțele indicate mai sus, instanțele corect au aplicat prescripția extincitivă prin prisma art. 271 Cod civil, iar în final întemeiat au ajuns la concluzia că deoarece acțiunea reclamantului a fost depusă la 27 decembrie 2013, termenul de 6 luni pentru încasarea penalităților a început a curge din data de 27 iunie 2013, iar cu titlu de consecință au calculat mărimea penalităților pentru fiecare factură restantă în parte reieșind din numărul zilelor de întârziere în sumă totală de 1745,30 lei.

Colegiul atestă ca fiind legală și întemeiată soluția instanțelor vis-a-vis de respingerea capătului de cerere privind încasarea diferenței de valoare pentru bunurile transmise în folosință gratuită reieșind din următoarele considerente.

Prin contractul de colaborare economică din 10 noiembrie 2010, distribuitorul SRL „Provitus Grup” s-a obligat ca odată cu promovarea și realizarea produselor cu marca comercială JULIUS MEINL, să transmită clientului SRL „Fortus” și accesorii necesare pentru promovarea și servirea acestora. Conform pct. 3.1 al contractului, precum și actelor de predare-primire ulterioare, au fost specificate care bunuri au fost acordate intimatului în folosință temporară gratuită (câni, farfurii, tave din inox, pahare etc.), cantitatea, precum și valoarea acestora.

În urma încetării relațiilor contractuale, SRL „Fortus” la 17 mai 2013 a restituit SRL „Provitus Grup” o parte din bunurile ce i-au fost transmise în folosință temporară gratuită, fiind întocmit în acest sens actul de predare-primire (f.d. 54), însă prin acțiunea înaintată reclamantul pretinde la încasarea valorii bunurilor nerestituite în mărime de 21134 lei.

Instanțele în acest sens corect au indicat că bunurile în cauză sunt consumabile, fapt ce rezultă și din Standardul Național de Contabilitate nr. 2, aprobat prin Ordinul

Ministerului Finanțelor nr. 174 din 25 decembrie 1997, elaborat în baza standardului internațional de contabilitate 2 „Stocurile de mărfuri și materiale”, adoptate de Comitetul SIC în 1975 și revizuit în anul 1993.

Conform pct. 35-36 al SNC 2 (Standardul Național de Contabilitate nr. 2), în redacția Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 174 din 25 decembrie 1997, modificat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 32 din 03 martie 2000, obiectele de mică valoare și scurtă durată sunt active valoarea unitară a cărora este mai mică decât plafonul stabilit de legislație, indiferent de durata de exploatare sau cu o durată de serviciu mai mică de un an, indiferent de valoarea unei unități. În componența obiectelor de mică valoare și scurtă durată sunt incluse instrumentele și dispozitivele cu destinație generală și specială, utilajul de schimb, ambalajul tehnologic, inventarul de producție și de uz casnic, îmbrăcămintea și încălțămîntea specială și dispozitivele de protecție, lenjeria, construcțiile și dispozitivele provizorii, alte obiecte (vasele, inventarul sportiv și turistic, prelata etc.). Obiectele de mică valoare și scurtă durată, valoarea unitară a cărora este mai mică de 1/2 din plafonul stabilit, urmează să fie casate la cheltuieli sau consumuri pe măsura predării acestor obiecte de la depozit în exploatare.

Deci, cu referire la norma dată, bunurile din categoria veselei (farfurii, căni, pahare etc.) sunt obiecte de mică valoare și scurtă durată, valoarea unitară a cărora este evident mult mai mică de 3000 lei per unitate (f.d.11 verso, 29,30, 34 etc.), respectiv din momentul ce au fost livrate intimatului de la depozitul recurentului, acestea *de iure* au fost casate la cheltuieli.

În acest sens, nemijlocit SRL „Provitus Grup” a prevăzut la pct. 3.4 al contractului de colaborare economică precum că bunurile transmise în folosință temporară gratuită (vesela), va putea fi suplinită de distribuitor. Deci, se prezumă că bunurile consumate (deteriorate) în procesul colaborării economice urmează a fi suplinite pe cheltuiala distribuitorului și nu a clientului.

Deși recurentul a indicat că instanțele pe marginea acestui capăt de cerere au aplicat o normă materială abrogată, Colegiul reține ca fiind eronate argumentele date. Astfel, într-adevăr la data de 06 august 2013 Ministerul Finanțelor a adoptat Ordinul nr. 118 privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate, însă cu referire la pct. 2 al acestuia, autoritatea publică centrală a instituit direct că - din 01 ianuarie 2015 se abrogă inclusiv Standardele Naționale de Contabilitate (SNC) 2 „Stocurile de mărfuri și materiale”. Or, mențiunea dată este specificată și în conținutul Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 174 din 25 decembrie 1997, precum că se abrogă din 01 ianuarie 2015.

Respectiv, reieșind din acțiunea legii în timp, Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 174 din 25 decembrie 1997, Standardul Național de Contabilitate nr. 2, este aplicabil la caz.

Sunt irelevante referirile recurentului la prevederile art. 859, 864 Cod civil, în cazul în care între părțile litigioase nu au fost instituite raporturi de comodat, ci de colaborare economică, încheiat cu scopul de a obține beneficii reciproc avantajoase în urma colaborării (f.d.11, 11 verso). Or, actul juridic încheiat între părțile litigioase este unul bilateral obligațional, oneros, care-l distinge esențial de conținutul unui contract de comodat, care este unul unilateral obligațional și, mai mult ca atât, gratuit.

Avînd în vedere că acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, instanțele corect au dispus și încasarea cheltuielilor de asistență juridică de 1000 lei, proporțional cerințelor admise.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia privind legalitatea hotărîrilor instanțelor inferioare adoptate pe marginea pricinii date, iar cu titlu de consecință conchide de a respinge recursul și a menține hotărîrile judecătorești.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de către avocatul Onofrei Diana, în interesele Societății cu răspundere limitată „Provitus Grup”.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015 și hotărîrea Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 23 martie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu răspundere limitată „Provitus Grup” împotriva Societății cu răspundere limitată „Fortus” cu privire la încasarea penalității contractuale și încasarea diferenței de valoare a bunurilor transmise în folosință gratuită.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iuliana Oprea

Oleg Sternioală

Galina Stratulat